

Búcsúszavak
Dr. Barcsa János sírjánál.

Egyszerű alföldi község igénytelen házikójában, egyszerű igénytelen munkás család körében született s abban a légkörben növekedett, melynek a munka az emberi lét alapfeltétele, amelyben életünk, örömünk, szórakozásunk, vigasztalónk, boldogságunk, mindenünk a munka. E hatás alatt korán kifejlett és égett lelkében az olthatatlan vágy, hogy a munkából kivegye ő is a maga osztályos részét, sőt – a belső tűz által előrehajtva – abban első is kívánt lenni. És ha fájó szívvel, csüggedten látta, hogy gyenge testi szervezete nem képes másokkal, az erőteljesebbekkel felvenni a versenyt: már zsenge ifjú korában a szellemi munkában küzdők sorába állott és ott, bár jó részben magára hagyatva, csekély anyagi eszközzel, lelki erőinek is megfeszítésével vívta a nagy harcot, azzal az erős elhatározással, hogy rendíthetetlenül tör előre, még ha minden lépést erejét haladó fáradtsággal és önfeláldozása árán kell is kiküzdenie. Így aztán egész ifjúsága nem egyéb, mint a gyenge emberi erőnek az útjába tóduló, szinte legyőzhetlen akadályokkal folytatott szakadatlan küzdelme, amelyet a nagyratörő lélek szüneteltetni egy pillanatra sem enged. Természetes, hogy aki gyermek létére az erős testi munkában ismerte meg környezetét után az élet végcélját: az a szakadatlan szellemi munkában kereste azt első ifjúságától férfikoráig s mint meglelt férfiú is csudás szívósággal állott meg amellet és ez maradt hű kísérője szíve utolsó dobbanásáig. A munkát, egyedül a munkát látta életének minden szakában, minden változásában ; azt látta tanári hivatásában, a család alapításban, egész köz- és magánéletében.

Óh, ha a szorgalmatosságban időt vehetett volna a való élet nyugodt szemléletére : mennyi rózsát szakaszthatott volna azokról a bokrokról, melyeknek megérintésekor így csak tüskéit érezte. Mert bár igaz, hogy a munka áldás, mely boldogít, de az is igaz, hogy túlhajtva, végtelenül nagy áron juttat el a célhoz : amikor megemésztí a munkást önmagát.

Gyászoló gyülekezet !

A lét nagy kérdése, életünk célja, rendeltetése megdöbentő súlyával nehezedik lelkünkre, különösen oly esetekben, melyek a nagy drámák megrázó erejével és tragikus kimenetelével megrendítőleg hatnak reánk. – Elménk zavartan, tehetetlenül áll a nagy probléma előtt, tudásunk határait túlhaladja a megoldás. De felnyílik ugyanakkor előttünk a hit világa s csodás fényével beragyogja a végtelent, megvilágítja lelki életünk rejtekeit s tisztán mutatja földi rendeltetésünk végcélját. Megtanít egyszersmind arra, mennyit bír a korlátolt elme s mire képes az arasznyi lét.

Korán távozó boldogult kartársunk, most már tisztán, az írás szavai szerint : „fátyol és tükör nélkül” látsz, látod a végcél, mit a földi szem csak óhajtvá sejt. Önmagad is a földi salaktól immár szabadulva tiszta fényben állasz felettünk ; és mi meghatottan látjuk nagyra törő lelked, lankadatlan szorgalmad, bámulatos kitarításod, páratlan tevékenységed ; érezzük, hogy nemes lelki tulajdonaid jó emlékedet megőrző nyomokat hagynak kitörölhetetlenül lelkünkben. Ismételjük : korán távozol körünkől, ahol sok és nagy munkát hagysz befejezetlenül magad után és mi mégis azt látjuk, hogy nem csonka életed, követésre méltó lelki tulajdonaid egészei adnak és pedig maradandó értékes egészet.

Tanítványok ! tietek volt a munkásélet javarésze, értetek égett, lángolt s mellettetek is hamvadt el. Vessétek mélyen lelketekbe nagy erényeit, zárjátok szívetekbe jó emlékezetét.

Bús özvegy ! szomorú könyhullatásaid között enyhült fájdalommal bocsássad el jó férjedet, akinek legelső gondja le voltál ; melletted s jó gyermekei körében találta

fel egy-egy időre a pihenést és nyugodalmat, amit más téren teljesen elvont magától. Távozásával kettős teher nehezedett vállaidra gyermekeid nevelésében. Az anyai gond győzze le fájdalmadat. Emeld tekinteted fel bizalommal az égre, amerre szerető férjed lelke szállt, emeld fel a jóságos Istenhez, az özvegyek és árvák gondozójához, és az elszállt lélek megnyugtatólag tekint vissza reád és segít, buzdít a kis árvák gondozásában, nevelésében továbbra is. Emellett a jó apa képét naponként felújítani gyenge lelkökben nemes feladatod, hogy az, mint szívek legmélyébe zárt mentő védje, oltalmazza őket egész életükön át.

Boldogult kartársunk családod, hivatásod és a közügyek szolgálatában töltötted el rövid, munkás életedet ; bámulatos tevékenységeddel munkálkodtál minden téren, ahova elszólyítottál s használtál a rád bízottakban készségesen. Pihenj immár és szállj le sírodba, mindnyájunk fájdalmas búcsúszava s áldáskívánata kísér. Lelked ott van már a minden jók honában, emléked él szívünkbe zárva.

Orosz István.